

- Які форми трансмісії фольклорного матеріалу характерні для досліджуваної території;
- Який вплив мають книжки, шкільні програми, засоби масової інформації та аудіовізуальні засоби трансмісії фольклору на характер формування фольклорного репертуару у даній місцевості; охарактеризувати характер впливу та навести приклади із посиланням на інформацію носіїв та конкретні записи;
- Чи спостерігається взаємна рецепція фольклорного репертуару або окремих елементів поетики в місцях спільного проживання представників різних етносів. Охарактеризувати способи рецепції та навести конкретні приклади.

Практичне значення польової фольклористичної практики студентів спрямована на практичне значення: розвиток комунікативних здібностей та навичок спілкування з людьми різного віку, вмінь вибудовувати бесіду та здобувати необхідну інформацію, що необхідно для майбутнього вчителя; розвиток навичок транскрибування тексту – обов'язкова складова лінгвістичної підготовки; формування навичок класифікації та аналізу фольклорних текстів – необхідний компонент літературознавчої підготовки; розвиток навичок роботи з технічними засобами – формування методичної компетентності майбутніх педагогів.

Наукове значення: накопичення регіонального фольклорного матеріалу, що може слугувати для видання фольклорних збірок та хрестоматій з українського фольклору; підготовка бази для написання студентських та аспірантських робіт з питань фольклору регіону та фольклоризму творів російської літератури.

Критерії оцінювання фольклорної практики

Оцінювання результатів фольклорної практики здійснюється на підставі комплексу критеріїв.

Критерії підсумкової оцінки діяльності студентів у процесі практики (оцінку виставляє керівник практики):

1. Уміння спілкуватися з людьми та отримувати необхідну інформацію (фольклорні тексти).
2. Володіння теоретичними знаннями, необхідними для виявлення і фіксації фольклорних творів, диференціації народної та авторської творчості.
3. Наявність записів від 15 і більше знавців фольклору.
4. Грамотне оформлення фольклорних записів, наявність всієї необхідної супровідної інформації.
5. Уміння систематизувати і класифікувати фольклорний матеріал.
6. Наявність історичної довідки та інформації про носіїв фольклору.
7. Уміти робити аргументовані висновки.
8. Своєчасне проходження практики і складання звіту.
9. Відповіді на питання заліку.

Загальним підсумком фольклорної практики повинно стати закріплення теоретичних знань з фольклористики, розвиток комунікативних здібностей, формування навичок практичної фольклористичної роботи, розширення знань про народну культуру, зокрема словесну, і способи її функціонування, накопичення практичного знання для подальшої педагогічної діяльності, розвиток навичок використання комп'ютерної техніки та інноваційних технологій у навчальному процесі.

Навчальна діалектологічна практика (2 курс)

Мета практики: збирання та систематизація регіональних діалектів, закріплення та практичне застосування теоретичних знань, отриманих у курсі “Діалектологія російської мови”.

Завдання практики:

- виявити соціальну і побутову історію населеного пункту, в якому проводиться запис діалектологічного матеріалу;
- зафіксувати діалектні тексти в оригінальному вигляді (у фонетичній транскрипції);
- проаналізувати особливості живої мови з урахуванням особливостей на лексичному, фонетичному і граматичному рівні.

У процесі проведення практики студент повинен **знати**:

- типи лінгвотериторіальних об'єднань;
- основні принципи і методи збирання, аналізу діалектного матеріалу;
- фонетичні, лексичні і граматичні особливості функціонування діалектних одиниць.

Під час діалектологічної практики студенти повинні отримати та розвинути **навички та вміння**:

- самостійно отримувати діалектну інформацію;
- фіксувати діалектні тексти відповідно науковим вимогам;
- вести щоденник польових записів;
- самостійно аналізувати зв'язні тексти на всіх мовних рівнях і класифікувати особливості, що відрізняють російське мовлення певного населеного пункту від літературної вимови.

Зміст практики

У процесі діалектологічної практики закріплюються та поглиблюються теоретичні знання, отримані під час вивчення курсу «Діалектологія російської мови».

1. Ознайомлення з методикою збирання та систематизації діалектологічного матеріалу. Від діалектолога, що працює в населеному пункті, потрібно багато такту й обережності; необхідно викликати до себе довіру, встановити дружні відносини з населенням.
2. Ознайомлення з місцем проведення практики; робота над історичною довідкою. Отримання загальних даних про населений пункт та його мешканців. Важливо в бесідах з літніми людьми отримати всі можливі відомості з історії даного населеного пункту і його населення (звідки прийшли перші поселенці).
3. Проведення спостережень над говором. Важливе значення має постановка мети, що впливає на обрання об'єкту спостереження. Історична мета – дослідження минулого говору, збирання матеріалу для історії мови вимагає спостереження говору старшого покоління, носіїв традиційного говору. Опис мови сучасного міста або селища у всій складності вимагає вивчення мови якомога більшої кількості осіб, що належать до різних груп місцевого населення – відсталих і передових, старих і молодих, чоловіків і жінок, різних спеціальностей і професій. Завдання діалектолога – безпосередньо почути в мові своїх співрозмовників необхідні факти, виділяючи синтаксичні, лексичні, фонетичні, морфологічні особливості говірок.
4. Транскрибування усної мови. Діалектологічні записи повинні виконуватись на основі спостереження над звичайним мовленням місцевих жителів, з урахування особливостей наголосу та вимови.
5. Оформлення щоденника польових записів. Детальний звіт про проходження практики повинен включати такі розділи: історія населеного пункту; дані про тих, від кого записано матеріал; дані про тих, хто записував матеріал; приклади розмовного зв'язного мовлення інформаторів; висновки, в яких узагальнено спостереження і визначено тип говору.

Практичне значення полягає в актуалізації теоретичних знань студентів з російської діалектології; розвитку навичок транскрибування тексту, формуванні навичок класифікації та аналізу діалектологічного матеріалу – обов'язкової складової лінгвістичної підготовки; розвитку комунікативних здібностей і навичок спілкування з людьми різного віку.

Наукове значення: дослідження особливостей побутування російської мови в умовах україномовного середовища; накопичення діалектологічного матеріалу, що може бути використано для студентських та аспірантських досліджень.

Критерії оцінювання діалектологічної практики

Оцінювання результатів діалектологічної практики здійснюється на підставі комплексу критеріїв.

Критерії підсумкової оцінки діяльності студентів у процесі практики (оцінку виставляє керівник практики):

До початку нового навчального року студенти представляють на кафедру докладний звіт про проходження практики, який повинен мати такі розділи:

- Історія населеного пункту;
- Відповіді на питання програми (обов'язково з наведенням прикладів);
- Висновки, в яких узагальнено проведені спостереження та визначено тип говірки інформатора;
- Кілька прикладів зв'язних текстів;
- Перелік прізвищ, імен, по батькові, роду занять і віку інформаторів;

Кожен студент захищає звіт з діалектологічної практики у присутності спеціально створеної комісії, яка оцінює роботу, виконаний звіт і захист.

Виробнича педагогічна практика (4 курс)

Мета педагогічної практики: практична реалізація професійних знань з методики викладання, педагогіки, психології, літературознавства, лінгвістики та формування професійно педагогічної компетенції.

Завдання педагогічної практики:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих студентами у виші, і використання їх у вирішенні конкретних педагогічних завдань;
- формування і розвиток у майбутніх учителів словесності педагогічних умінь і навичок, педагогічної свідомості, професійно значущих якостей особистості;
- формування стійкого інтересу до професії, необхідності самоосвіти, бажання творчо підходити до педагогічної діяльності;
- формування творчого мислення, індивідуального стилю професійної діяльності, дослідницького підходу до неї, професійної культури;
- створення умов для самоактуалізації, саморозвитку і професійного самовизначення студентів;
- формування вміння користуватися найпростішими прийомами саморегуляції поведінки у процесі міжособистісного спілкування;
- профорієнтація і профвиховання;
- створення діалогічного комунікативного простору в процесі проведення практики;
- вивчення сучасного стану навчально-виховної роботи в різних типах шкіл, передового і нетрадиційного досвіду.
- Для успішного проходження практики студент повинен **знати**:
- роль навчальних закладів у суспільстві та основні проблеми шкільних дисциплін;
- основні законодавчі документи, що регламентують систему освіти, права й обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, керівників, учнів та їх батьків);
- сутність процесів навчання і виховання, їх психологічні основи; виховні й освітні процеси минулого й сьогодення;
- загальні питання організації педагогічних досліджень, методи досліджень та їх можливості, способи узагальнення та оформлення результатів дослідницького пошуку;
- концептуальні засади предмета, його місце в загальній системі знань і цінностей у шкільному навчальному плані;